Gemeente Amsterdam

Schriftelijke vragen

Datum 19 februari 2026
Volgnummer 028 / TA2026-000168

Onderwerp

Op 18 februari 2026 heeft de gemeenteraad gedebatteerd over het voorkeursbesluit van het college om de zeecruise volledig te beëindigen per 2035. De fracties van CDA en VVD vroegen de wethouder tijdens dat debat om een volledig overzicht van alle lopende afspraken met het Rijk die door dit besluit geraakt worden. De wethouder kon dat overzicht niet geven en gaf aan dit eerst te moeten uitzoeken. Dat verbaast de indieners omdat je er toch vanuit mag gaan dat het stadsbestuur hier voordat het persbericht over het voorkeursbesluit gepubliceerd had over nagedacht zou hebben.

Aan het college van burgemeester en wethouders

Toelichting:

D'Hooghe
In 2019 stelden gemeente Amsterdam en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat samen de onafhankelijke adviescommissie onder leiding van Alexander D'Hooghe in. In juni 2020 bracht de commissie haar eindadvies 'Genereus Verbonden' uit. De afspraken naar aanleiding van het Genereus Verbonden rapport zijn een totaalpakket zorgvuldig uit onderhandelde afspraken. De zeecruise en het verplaatsen van de PTA zijn hier onderdeel van, net als de bruggen over het IJ. Zowel het college van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam als de minister van IenW onderschreven dit advies in februari 2021. Op 17 februari 2022 nam de gemeenteraad het 'Voorkeursbesluit Sprong over het IJ', waarbij de locaties van de bruggen en de verplaatsing van de PTA naar de Coenhaven formeel werden vastgesteld.

NOVEX
De Metropolitane Regio Amsterdam (MRA) is door het Rijk aangewezen als NOVEX-gebied. NOVEX staat voor Nationale Omgevingsvisie Extra. In 2022 onderschreven het Rijk, alle gemeenteraden en de twee Provinciale Staten van de MRA een gezamenlijk Ontwikkelperspectief. Sindsdien worden aanvullende Rijk-regioafspraken gemaakt over uitvoering en financiering, waaronder woningbouw, mobiliteit en infrastructuur. De zeecruiseterminal en de IJ-oeververbindingen zijn onderdeel van dit integrale pakket.

De concrete financiële belangen
De inzet is groot. Voor de Oostbrug alleen al hebben Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam elk €150 miljoen gereserveerd, maar de bouwkosten zijn intussen gestegen naar minimaal €320 miljoen. Een rijksbijdrage is nog niet formeel toegezegd. Voor de Westbrug is rijksbesluitvorming pas voorzien in 2027 of 2028. Daarnaast zijn er tekorten bij Zuidasdok, is het doortrekken van de Noord/Zuidlijn naar Schiphol financieel nog onzeker en zijn voor Shipdock afspraken met het Rijk noodzakelijk.

Voorkeursbesluit stoppen met zeecruise vanaf 2035
In de ambtelijke adviezen die het College gekregen heeft voor het nemen van het voorkeursbesluit om helemaal te stoppen met de zeecruise lezen we dat het programma Sprong over 't IJ schrijft dat

- als het College toch een besluit tot stopzetten van de zeecruise wil nemen, dan de consequenties zijn dat de samenwerking met het Rijk voor programma Sprong over 't IJ inclusief de Oostbrugen de Westbrug vervalt en daarmee geen projecten binnen Sprong over 't IJ inclusief de Oostbrug zullen kunnen worden gerealiseerd. En tegelijkertijd ook dat dan ieder draagvlak voor samenwerking/medewerking met het Rijk op talloze andere complexe strategische (mobiliteit en infra) dossiers in Amsterdam ontbreekt.

De ambtelijke diensten V&OR, G&O, EZC, Control en Deelnemingen adviseerden het college allemaal om nu geen besluit te nemen over de zeecruise vanwege de risico's voor deze lopende rijksdossiers. Het college week van al deze adviezen af. Daarover is op 18 februari uitgebreid gedebatteerd.
Tijdens het debat kon de wethouder helaas niet eens zeggen welke afspraken vanuit d'Hooge en NOVEX er precies lopen. Dat is onacceptabel voor een besluit van deze omvang. Ook gaf de wethouder aan dat er voor een volgend college uitgewerkt moet worden welke afspraken er precies zouden zijn. Het CDA en de VVD vinden dit te lang duren, zeker nu de gemeente Amsterdam zélf voor bestuurlijke onrust rondom deze afspraken gezorgd heeft door een persbericht over het voorkeursbesluit te sturen.

Gezien het vorenstaande stellen ondergetekenden, namens de fracties van CDA en VVD, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen en verzoeken het college deze vragen te beantwoorden binnen de geldende termijn van vier weken.

Over de afspraken in het kader van commissie D'Hooghe

1. Erkent het college dat het eindadvies 'Genereus Verbonden' van commissie D'Hooghe (juni 2020) de verplaatsing van de PTA naar de Coenhaven als integraal onderdeel van het oeververbindingenpakket heeft aangemerkt en niet als een losstaand punt?

2. Erkent het college dat zowel het college (februari 2021) als de minister van IenW dit advies formeel hebben onderschreven als basis voor verdere samenwerking?

3. Erkent het college dat de gemeenteraad de verplaatsing van de PTA naar de Coenhaven heeft vastgelegd als onderdeel van het 'Voorkeursbesluit Sprong over het IJ' op 17 februari 2022?

4. Kan het college een volledig overzicht geven van alle bestuurlijke afspraken die zijn gemaakt in het kader van het D'Hooghe-rapport en het Sprong over het IJ-programma? Per afspraak: wat is de inhoud, welke partijen zijn gebonden, wat is de status en wat is de financiële omvang?

5. Op welke momenten en op welke wijze heeft het College bij het Rijk aangegeven te willen stoppen met zeecruises vanaf 2035? Hoe heeft het Rijk daarop gereageerd? Kunnen gespreksverslagen of mails hiervan worden gedeeld?

Over de NOVEX-afspraken

6. Maakt de verplaatsing van de PTA naar de Coenhaven deel uit van de NOVEX-afspraken tussen Amsterdam, de MRA-gemeenten, de twee provincies en het Rijk?

7. Kan het college een volledig overzicht geven van alle NOVEX-afspraken waarbij Amsterdam partij is en die direct of indirect geraakt worden door een besluit over de zeecruise? Per afspraak: inhoud, betrokken partijen, status en financiële omvang.

8. Op welke momenten en op welke wijze heeft het College bij de NOVEX partners aangegeven te willen stoppen met zeecruises vanaf 2035? Hoe hebben de NOVEX partners daarop gereageerd?

Over de risico's voor lopende rijksprojecten

7. Het programma Sprong over 't IJ schrijft in zijn ambtelijk advies dat bij een besluit om de zeecruise te stoppen zonder verplaatsing 'de samenwerking met het Rijk voor programma Sprong over 't IJ inclusief de Oostbrug en de Westbrug vervalt'. Deelt het college deze inschatting? Zo nee, op basis van welke eigen analyse niet?

8. Voor de Oostbrug hebben Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam elk geld gereserveerd. Er is nog geen formele rijksbijdrage toegezegd. Hoe groot schat het college de kans dat die rijksbijdrage alsnog komt, nu het college het voorkeursbesluit over de zeecruise eenzijdig heeft genomen?

9. Rijksbesluitvorming over de Westbrug is pas voorzien in 2027 of 2028. Hoe beoordeelt het college het risico dat dit besluit wordt vertraagd of geblokkeerd als gevolg van het voorkeursbesluit over de zeecruise?

10. Lopen ook de rijksbijdrage aan Zuidasdok, het doortrekken van de Noord/Zuidlijn en de samenwerking rondom Shipdock risico door het voorkeursbesluit? Zo nee, hoe is het college daar zeker van? Welke garanties heeft het College daarover ontvangen van het Rijk?

Over de volledigheid van de besluitvorming

11. Meerdere ambtelijke directies adviseerden het college om nu geen besluit te nemen. Hoe weegt het college deze breed gedragen ambtelijke adviezen af tegen het genomen voorkeursbesluit?

12. De directie Control stelt dat het Berenschot-onderzoek onvoldoende inzicht geeft in de totale financiële gevolgen van alle opties. Welke aanvullende analyse heeft het college dan wél gehad om tot een verantwoord voorkeursbesluit te komen?

Over communicatie en bestuurlijke verhoudingen

14. Het college stelde dat alle partners vooraf zijn geïnformeerd. Zijn de provincie Noord-Holland, het ministerie van IenW en de Passenger Terminal Amsterdam ook vooraf in de gelegenheid gesteld om bezwaar te maken, een andere mening kenbaar te maken of invloed uit te oefenen op het al dan niet versturen van een persbericht door de gemeente?

15. Minister Tieman liet weten verrast te zijn door het voorkeursbesluit. Hoe rijmt het college dat met de stelling dat alle partners vooraf zijn ingelicht?

16. Wethouder van Buren gaf in de commissievergadering van 12 februari 2026 aan dat zij verbolgen was over de verraste reacties van de minister en de provincie omdat alles door haar gecommuniceerd was. De wethouder gaf aan geen appjes te willen openbaren. Heeft zij de minister, het ministerie en de provincie per app bericht geïnformeerd over het voorkeursbesluit? Zo nee, hoe heeft zij deze communicatie dan gedaan?

Indieners:
R.B. Havelaar
D.P.B. Wijnants